

XIX

REGIONALNE
WARSZTATY
ZDOBIENIA
PISANEK

3-4
kwietnia
2025

REGULAMIN

ORGANIZATORZY

TKT TARNOGRODZKIE TOWARZYSTWO REGIONALNE

TOK TARNOGRODZKI OŚRODEK KULTURY

PATRONAT I WSPARCIE FINANSOWE

CSK CENTRUM SPOTKANIA KULTUR W LUBLINIE

Burmistrz Tarnobrzegu

Starosta Bilgorajski

Impreza skierowana jest do dzieci, młodzieży, instruktorów domów kultury, placówek oświatowo – wychowawczych, regionalistów oraz plastyków amatorów z Województwa Lubelskiego

Warsztaty odbędą się w dniach:

3 kwietnia (od godz. 8.00 do 14.30) i 4 kwietnia (8.00 - 13.00) 2025 r.

Cele warsztatów:

- Propagowanie i kultywowanie tradycji związanej z okresem Świąt Wielkanocnych
- Spotkanie z twórcami ludowymi i pokaz technik zdobniczych pisanki, pokaz wykonywania kwiatów z krepiny
- Konfrontacja i wymiana doświadczeń w amatorskiej twórczości artystycznej
- Poszukiwanie oryginalnych pomysłów dotyczących opracowania plastycznego tematyki Świąt Wielkanocnych
- Prezentacja dorobku rękodzieła artystycznego /wystawa/
- Umożliwienie dzieciom i młodzieży wykazania inwencji twórczej

Wymogi organizacyjne:

* Warunkiem uczestnictwa w warsztatach jest nadesłanie na adres organizatora karty zgłoszenia w nieprzekraczalnym terminie **21 marca 2025 r.** Po otrzymaniu kart zgłoszeń organizatorzy wyznaczą dzień i godzinę udziału grupy w poszczególnych technikach.

* Podczas warsztatów istnieje możliwość uczestnictwa w pokazach pięciu technik zdobienia pisanek oraz warsztat wykonywania kwiatów z krepiny i bibuły: *technika sznurkowa, technika wyklejania materiałem, technika malowania akrylem, technika batik /woskowa/, technika wydrapywania, technika decoupage oraz warsztat wykonywania kwiatów.*

* Uczestnicy warsztatów zapewniają materiały we własnym zakresie:
technika sznurkowa – małe jajko ze styropianu, tasiemki, sznurki
technika woskowa (batikowa) – jasne najlepiej białe jajko ugotowane, barwniki naturalne lub sztuczne
technika malowania akrylem – wydmuszka, suszarka, pędzelki
technika wyklejania – wydmuszka, nożyczki, kolorowe materiały, tasiemki
technika wydrapywania - ugotowane, barwione jajko (najlepiej do barwienia wybrać jajka białe)
technika decoupage - jajka styropianowe
warsztat kwiatów – krepina, bibuła, nożyczki, cienki drucik

PISANKA – KRASZANKA

W dziedzinie zdobnictwa, związanego z obrzędami wielkanocnymi, na pierwszy plan wysuwają się pisanki, do dziś powszechne we wsiach Lubelszczyzny. Zwyczaj malowania jaj ma w Polsce tysiącletnią tradycję. Najstarsza polska pisanka znaleziona w Opolu pochodzi z X wieku. Dawniej jajko było symbolem nowego życia, płodności, urodzaju. Poświęcona pisanka odgrywała w wierzeniach ludowych dużą rolę. Przechowywana od Wielkanocy do Zielonych Świąt chroniła dom od nieszczęść. Jajko zakopane w ziemi dawało dobre plony. Toczenie jajka po ciele chorego człowieka miało zmniejszać dolegliwości, toczono po grzbietach zwierząt chroniło je przed chorobami i urokami. Do dziś przetrwał zwyczaj dzielenia się święconym jajkiem pierwszego dnia Wielkanocy, co miało zapewnić zdrowie i pomyślność domowników. Szczególne znaczenie miały jajka w kulcie dusz. Składano je na grobach jako dary ofiarne. Zwyczaj ten przetrwał najdłużej na wschodnich terenach, wśród ludności prawosławnej. W drugiej połowie XIX w. zaczyna zanikać magiczna moc pisanek, stają się one coraz bardziej formą prezentu. Obdarowywano nimi głównie dzieci, rodzice chrzestni dawali je chrześniakom, gospodarze - gościom, żebrakom, dziewczyny - wybranym chłopcom.

Zdobione jaja w zależności od zastosowanej techniki zdobienia nazywane są pisankami lub kraszankami. Na Lubelszczyźnie najczęściej stosowana jest technika batikowa polegająca na "pisaniu" wzoru na powierzchni jajka roztopionym woskiem, za pomocą pisaka wykonanego z blaszki w formie lejka, osadzonego na patyku lub stalówki, następnie jajko farbuję się w jednym, względnie w kilku barwnikach. Po pierwszej wojnie światowej pojawiła się nowsza technika polegająca na wyskrobywaniu wzoru przy pomocy ostrego narzędzia na wcześniej ufarbowanym jajku. Dawniej do malowania używano naturalnych barwników roślinnych. Kolor zielony uzyskiwano przez wygotowanie młodych pędów pszenicy lub żyta, brązowy czy pomarańczowy z łusek cebuli (odcień i intensywność zależała od długości gotowania), czarny - z kory dębowej, żółty - z kory jabłoni i nasion widłaka. Obecnie stosuje się farby chemiczne do tkanin, czasami barwi się jeszcze w łuskach cebuli. Kompozycja wzoru opiera się na podziale powierzchni jajka na połowy równoleżnikowe (linie poziome) lub południkowe (linie pionowe). Stosując większą ilość linii tworzy się podział na ćwiartki lub ósemki. Tak rozbudowane pola zdobnicze dyktują pewne rozwiązania ornamentalne. Często koncentracja wzorów występuje na skrzyżowaniu linii podziałowych. Najczęstszymi motywami występującymi na pisankach są różnego rodzaju wiatraczki, kurze łapki, różgi, grabki, spiralnie zakręcone zwijaki, gwiazdy, drzewka życia, gałązki jedliny i stylizowane kwiaty.

Fragment z książki „Współczesna twórczość ludowa – między Wisłą i Bugiem”